

การศึกษาภาวะพลพลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง
จังหวัดชัยภูมิ
THE ACTIVE AGEING AMONG ELDERLY IN COMMUNITY AT
MUEANG DISTRICT CHAIYAPHUM PROVINCE

¹ปาริชาติ ปากขำนิ, ²ภาณุวัฒน์ ปากขำนิ, ³ทองศักดิ์ ทองศรีสุข, ⁴อัจฉราภรณ์ เชื้อช้าง
และ ⁵กัลยารัตน์ กำลังเหลือ

¹Parichat Pakchumni ²Panuwat Pakchumni, ³Thanongsak Thongsrisuk
⁴Artcharaporn Chuachang and ⁵Kanlayarat Kamlanglua

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand.

¹parichat.sa@cpru.ac.th

Received: May 26, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาภาวะพลพลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Robert V. Krejcie (Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan. Educational and Psychological Measurement, 1970 : 608-609) จำนวน 265 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเข้าตามคุณสมบัติ มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถได้ยินและสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ การรู้คิดปกติ ประเมินโดยใช้แบบทดสอบ สภาพสมอง (Abbreviated Mental Test [AMT]) โดยมีคะแนนมากกว่า 7 คะแนน ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้คือแบบประเมินภาวะพลพลัง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินการสูงวัยอย่างมีศักยภาพสำหรับประชาชนไทย (active ageing scale for Thai people [AAS-Thai]) ของ Thanakwang et al.¹² ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ใน

¹ อาจารย์, สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

² อาจารย์,สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

³ อาจารย์,สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

⁴ อาจารย์,สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

⁵ อาจารย์, สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การวิจัยได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านสุขภาพพบว่า ภาวะพดพหลังในผู้สูงอายุแยกรายด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านสุขภาพมีภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.83 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.96 องค์ประกอบด้านความมั่นคงมีภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.98 และภาพรวมภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.1

คำสำคัญ : ภาวะพดพหลัง, ผู้สูงอายุ, สุขภาพ, การมีส่วนร่วม, ความมั่นคง

Abstract

The research was purpose of the Active Ageing among Community Dwelling Older Adults in Mueang District Chaiyaphum province. The determination of sample size using Robert V. Krejcie's criteria of 265 elderly people at Mueang District Chaiyaphum province. The inclusion criteria are: Completely conscious, able to hear and communicate in Thai and understand normal cognition Assessed using the brain condition test((Abbreviated Mental Test [AMT]) and with more than 7 points. The instruments used in the research was a questionnaire about, active ageing scale for Thai people [AAS-Thai]) (confidence coefficient 0.95). The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research were as follows : (1) the Active Ageing Active Aging in the elderly by side as follows : health was moderate, 72.83 percent, the participation was at a moderate level, 73.96 percent, security was at a moderate level, 76.98 percent and the overall picture was at a moderate level of 78.1 percent.

Keywords : Active Ageing, elderly, health, the participation, security

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่าปี พ.ศ.2544-2643 เป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ คือการมีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า ร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2560 มีผู้สูงอายุจำนวน 962 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้น มากกว่าสองเท่าจากปี พ.ศ.2523 ที่มีผู้สูงอายุจำนวน 382 ล้านคนทั่วโลก และคาดการณ์ว่าปี พ.ศ.2593 จะสูงถึง 2.1 พันล้านคน (United Nation [UN] ; 2021)) ในประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2561 ในขณะที่ประชากรโดยรวมเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเพียง ร้อยละ 0.5 เท่านั้น คาดการณ์ว่า ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (complete aged society) คือ มี สัดส่วนประชากรอายุ 60

ปี ขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 20 ใน ปี พ.ศ.2564 และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (super aged society) (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute ; 2020) จะสะท้อนถึงการสูงอายุขึ้นของประชากรสูงอายุ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม ในจำนวนนี้พบว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีระดับความต้องการการดูแล และการพึ่งพาที่แตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องกับการคาดการณ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจะมีจำนวนมากขึ้น อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อ ภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ทำให้ระบบการดูแลที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ทั้งหมด ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพและบทบาทผู้สูงอายุในการเป็นสังคมสูงอายุที่มีคุณภาพและลดภาระของประเทศอย่างเป็นองค์รวมจึงมีความสำคัญยิ่ง กรอบแนวคิดการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและองค์ความรู้จากงานวิจัยไปสร้างเสริมศักยภาพผู้สูงวัยในการพึ่งตนเอง ป้องกันและชะลอความเสื่อมในผู้สูงอายุ มีทางเลือกในการดูแลสุขภาพ ได้นำกรอบแนวคิดพัฒพลังมาปรับใช้กับสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย ทั้งในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ มีมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพลังพลัง ยกตัวอย่างเช่น มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน และดูแลตนเองเบื้องต้น มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในเชิงการวิจัยได้มีการศึกษาและสร้างดัชนีและตัวชี้วัดเพื่อวัดระดับพลังพลัง และค้นหาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อระดับพลังพลัง เป็นต้น แนวคิดทฤษฎีด้านพลังพลัง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) สุขภาพ (Health) หมายถึง ภาวะที่สมบูรณ์ การป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรค 2) การมี หลักประกันความมั่นคง (Security) หมายถึง การมีหลักประกัน ความมั่นคงปลอดภัย ทั้งทางด้านร่างกายสังคม การเงิน การเข้าถึงบริการที่จำเป็น การมีผู้ดูแลที่เหมาะสม และ 3) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมภายในครอบครัวชุมชนและสังคม ซึ่งจะ ช่วยให้ ผู้สูงอายุได้ทำคุณประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและส่วนรวม (สัญญา สดประเสริฐ, 2564)

จังหวัดชัยภูมิได้มีการพัฒนาชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นในหลายด้านด้วยกัน ในด้านการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยฯ จัดว่าเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่ต้องมีการดำเนินการควบคู่กับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ในพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ “อยู่ดี มีสุข” ส่งผลต่อดัชนีมวลรวมชุมชนที่เพิ่มขึ้น จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการการศึกษาภาวะพลังพลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ ที่มีที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะพลังพลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยนวัตกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะพหุพลังของ ผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาภาวะพหุพลังของ ผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยต้อน อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 847 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Robert V. Krejcie (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan. Educational and Psychological Measurement, 1970 : 608-609) จำนวน 265 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยข้อคำถามที่สัมพันธ์เกี่ยวกับอายุ เพศ ศาสนา อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ แหล่งที่มาของรายได้ สมาชิกในครอบครัว โรคประจำตัว

2.2 แบบประเมินภาวะพหุพลัง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินการสูงวัยอย่างมีศักยภาพสำหรับ ประชาชนไทย (active ageing scale for Thai people [AAS-Thai]) ของ Thanakwang et al.¹² ในการประเมินภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบพหุพลังขององค์การอนามัยโลกร่วมกับแนวคิดผู้สูงอายุเชิงบวกเป็นฐานในการออกแบบและทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ พัฒนาเครื่องมือขึ้นให้เฉพาะเจาะจงกับบริบทวัฒนธรรมไทยมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูง (CVI = .91) มี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) ใช้การสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การศึกษาภาวะพดพหลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปผล ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้สูงอายุ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 74.72 อายุ 60-69 ปี ร้อยละ 64.91 รองลงมาคืออายุ 70-79 ปี ร้อยละ 22.64 สถานภาพสมรส ร้อยละ 41.89 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.09 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 58.87 รายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 4,000 บาท ร้อยละ 42.26 รองลงมารายได้ต่อเดือนของครอบครัวอยู่ระหว่าง 4,000 – 8,000 บาท ร้อยละ 34.72 ผู้สูงอายุมีสมาชิกในครอบครัว 2 คน ร้อยละ 47.92 รองลงมาผู้สูงอายุอาศัยอยู่บ้านคนเดียว ร้อยละ 34.72 ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัว 1 โรค ร้อยละ 63.02 เป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 36.60 รองลงมาเป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ 25.66 และผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมากกว่า 1 โรค ร้อยละ 36.98

2. ภาวะพดพหลังของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละภาพรวมของภาวะพดพหลังในผู้สูงอายุแยกรายด้าน (n=265)

องค์ประกอบ	ภาวะพดพหลังในผู้สูงอายุ		
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ด้านสุขภาพ	51 (19.25)	193 (72.83)	21 (7.92)
ด้านการมีส่วนร่วม	44 (16.60)	196(73.96)	25 (9.43)
ด้านความมั่นคง	31 (11.70)	204 (76.98)	30 (11.32)
ภาพรวม	24 (9.06)	207 (78.11)	34 (12.83)

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะพดพหลังในผู้สูงอายุแยกรายด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านสุขภาพมีภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.83 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.96 องค์ประกอบด้านความมั่นคงมีภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.98 และภาพรวมภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.11

อภิปรายผล

จากภาวะพดพหลังของ ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลห้วยต้อน อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้าน คือด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคง พิจารณาด้านที่พบว่า ทั้งสามด้านมีภาวะพดพหลังอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้สูงอายุ เป็นเพศหญิง อายุ 60-69 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกร มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

ต่ำกว่า 4,000 บาท ผู้สูงอายุมีสมาชิกในครอบครัว 2 คน โรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน

2. การประเมินภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ ภาพรวมการประเมินภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ เขตตำบลห้วยต้อน อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประเมินองค์ประกอบภาวะพหุพลัง 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคง คือ โดยสรุปภาวะพหุพลังรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ค่อนข้างแข็งแรง กระฉับกระเฉง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สูงอายุได้พบปะกับบ้าง มีชมรม กิจกรรมต่างๆร่วมกัน ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจเข้มแข็ง ร่าเริง มีการประยุกต์กิจวัตรประจำวันเป็นการออกกำลังกาย เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเล่นกีฬาค่อนข้างน้อย จึงทำให้ร่างกายผู้สูงอายุค่อนข้างแข็งแรง ระบบการทำงานกระฉับกระเฉง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร เนตรชู (2561) ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมในการเสริมสร้างตนเองสู่ภาวะพหุพลังด้านการดูแลตนเองทางสุขภาพ คือ การมองโลกในแง่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการสูงอายุ ได้รับการสนับสนุนจากสังคม คือการการร่วมกิจกรรมต่างๆที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตที่ดี เป็นผลทำให้ผู้สูงอายุมีการพัฒนาพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนของผู้สูงอายุ พบว่ามีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่สามารถเป็นตัวแทนชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือหารายได้จากการจ้างงานในชุมชน แต่ผู้สูงอายุยังคงช่วยเหลือตนเองได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชน ชมรมบ้าง ไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัว ไม่ได้เป็นภาระของลูกหรือหลาน สามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆในครัวเรือนได้อย่างไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานญา สมภู (2561) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุนั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่สร้างความสัมพันธ์ของคนหลายวัย ทั้งงานประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมเสริมสร้างงานทางภูมิปัญญา การเป็นจิตอาสาที่ได้ร่วมกันช่วยเหลือชุมชน ทำให้ผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจและรู้สึกมีคุณค่าที่ตนเองสามารถทำงานเพื่อชุมชนได้ดี และการที่หน่วยงานต่างๆได้ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทำให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ให้การเคารพ เชื่อฟังตามที่คุณค่าที่ได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ จะเป็นผลทำให้ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจ รู้สึกถึงความมีคุณค่าของตนเอง ไม่อ้างว้างและโดดเดี่ยว

ด้านความมั่นคง ผู้สูงอายุมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเองหลังจากย่างเข้าสู่วัยผู้สูงอายุหรือปลดเกษียณ รวมไปถึงยังสามารถดูแลสมาชิกในครอบครัวได้บางส่วน ไม่เป็นภาระของครอบครัว โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีสวนผัก ไร่ นา และที่ดินเป็นของตนเอง ทำมาหากินโดยอาศัยธรรมชาติตามวิถีชีวิตชนบท หารายได้จากการขายพืชผักสวนครัว มีหน่วยงานช่วยสอนการแปรรูปอาหารเพื่อเป็นรายได้ ฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพิ่มเติม ทำให้มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Worawet (2009) ระบุว่า ถึงแม้ประเทศไทยจะมีนโยบายจัดหาสวัสดิการทางการเงินสำหรับผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย แต่ความต้องการความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่มีข้อสังเกตว่าผู้สูงอายุยังคงมีปัญหาเรื่องเงินออมหรือค่าใช้จ่ายที่เพียงพอแม้จะได้รับการสนับสนุนสวัสดิการจากรัฐ เช่น เบี้ยยังชีพ แล้วก็ตาม ดังนั้น การสนับสนุนเรื่องเงินออม หรือการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุในระยะยาวอาจจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทงศักดิ์ ยิ่งรัตนสุข (2558) ที่พบว่าผู้สูงอายุมีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังด้านความมั่นคงเกี่ยวกับผู้ดูแล เช่น การอาศัยอยู่กับครอบครัว หรือมีผู้ดูแลเพิ่มเติม การที่ผู้สูงอายุได้รับบำเหน็จ บำนาญ หรือเบี้ยยังชีพ หรือการมีรายได้จากการค้าขาย การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดรายได้ เช่น การเข้าร่วมกลุ่มฝึกอาชีพ เป็นต้น จะส่งผลทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิตเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การส่งเสริมภาวะพหุพลังทั้งสามองค์ประกอบยังคงมีความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยเฉพาะในผู้สูงอายุบางกลุ่มและในบางประเด็นที่ยังมีระดับการรับรู้ภาวะพหุพลังระดับต่ำ ได้แก่ ด้านสุขภาพ และด้านการมีส่วนร่วม นอกจากนี้งานวิจัยในครั้งต่อไป อาจวิเคราะห์หาปัจจัยที่กำหนดระดับภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจะช่วยให้ระบุปัจจัยที่สำคัญเพื่อให้ กำหนดแนวทางส่งเสริมภาวะพหุพลังทั้งระยะสั้นและระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). สถิติผู้สูงอายุ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 แยกตามตำบล. Retrieved from <http://www.dop.go.th/th/know/1/238>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย. Retrieved from <http://www.dop.go.th/th/know/1/275>
- ฐานญา สมภู, และคณิต เขียววิชัย. (2562). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะพหุพลังของชมรมผู้สูงอายุไทย. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 12(1).
- ทงศักดิ์ ยิ่งรัตนสุข, ภาณุวัฒน์ เชิดเกียรติกุล และปณิตา วรรณพิรุณ. (2558). การพัฒนาการเรียนรู้และอาชีพของผู้สูงอายุ: การทดสอบรูปแบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปาริชาติ ญาตินิยม. (2547). ลักษณะภาวะพหุฒพลัง : กรณีศึกษาผู้สูงอายุไทยที่มีชื่อเสียง. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/1970>
- นางลักษณ์ บุญเยี่ยม, & นิทรา กิจธีระวุฒินวงศ์. (2563). ปัจจัยทำนายการสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท. วารสารพยาบาลทหารบก, 21(1), 224-234
- พินิจ ฟ้าอำนวยผล. (2561). ทบทวนตัวชี้วัดและระบบข้อมูลเพื่อติดตามประเมิน *Active ageing* สำหรับประเทศไทย ภายใต้แผนงานบริหารจัดการโครงการวิจัยท้าทายไทย กลุ่มเรื่อง *Active and Productive ageing*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Tesch-Roemer C. (2012). Active ageing and quality of life in old age. UN.
- Worawet, S. (2009). Poverty and financial security of the elderly in Thailand. *Ageing International*, 33(1), 50-61.